

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput VIII. De pietatis adfectu, et quomodo ratione carentia adfici
videbantur ad ipsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

A debatur per humanæ artis industriam possibile ipsius casui obviare. Ipse vero de sancti Viri meritis plene confidens, cum magnæ fidei devotione petivit a sociis eius aliquid sibi concedi, quod idem Vir Dei manibus contractasset. Cum igitur modicum de capillis ipsius, multa precum obtentum instantia, posuisset de sero y intra muri scissuram, mane consurgens tanta invenit aperturam illam soliditate conclusam, ut nec reliquias ibi positas posset extrahere, nec scissuræ prioris vestigium aliquid invenire. Factumque est, ut, qui ruinoso corpusculo Servi Dei sedule ministrabat, ruituræ domus propriæ periculo præcaveret.

aquam e rupe
educit sitienti
in Sancti ob-
sequio,

100 Alio quoque tempore Vir Dei ad quandam eremum transferre se volens, ut ubi liberius contemplationi vacaret; quia debilis erat, cujusdam Viri pauperis vectabatur asello. Cumque diebus æstivis, Famulum Christi sequendo, vir ille montana conscenderet, asperioris et longioris vitæ z itinere fatigatus, nimioque sitis ardore deficiens, instanter cœpit clamare post Sanctum: En morior, inquit, siti, nisi poculi alicujus beneficio continuo refociller. Absque mora Vir Dei prosilivit de asino, et fixis in terra genibus, palmas tetendit in cælum, orare non cessans, donec se intellexit auditum. Oratione tandem finita, Festina, inquit viro, ad petram, et illic aquam vivam invenies, quam tibi hac hora misericorditer Christus de lapide bibendam produxit. Stupenda Dei dignatio, quæ servis suis tam facile se inclinat. Bibit sitiens homo aquam de petra, orantis virtute productam aa, et poculum hausit de saxo durissimo. Aquæ decursus ibidem ante non fuit; nec, ut est diligenter quæsitum, deinceps potuit inveniri.

et cibos multi-
plicat Sancto,
isique, qui cum
illo naviga-
bant.

bb

* Sur. ductio-
ne

cc

* Sur. subven-
ientiam cibi
* Vatic. jam

101 Qualiter autem per merita sui Pauperis Christus multiplicaverit cibos in mari, cum suo sit loco inferius adnotandum bb, hoc tantum commemorasse sufficiat, quod de elemosyna modica sibi collata nautas a famis et mortis periculo per dies plurimos liberavit: ut ex hoc liquido possit adverti, quod omnipotentis Dei Famulus, sicut in eductione aquæ de petra conformis exstitit Moysi; sic in multiplicatione victualium Eliseo cc. Procul igitur a pauperibus Christi diffidentia omnis abscedat. Si enim paupertas Francisci adeo copiosæ sufficientiæ fuit, ut subvenientium sibi * defectus tam mira virtute suppleret, quod nec cibis, nec potus, nec domus deesset, cum pecunia et artis et naturæ facultas defecerat; multo magis illa merebitur, quæ usitato divinæ providentiæ ordine communiter conceduntur. Si, inquam, petræ siccitas ad Pauperis vocem abundans poculum sitienti propinavit pauperulo, nil jam inter omnia suum denegabit obsequium his, qui pro Auctore omnium omnia reliquerunt.

ANNOTATA.

C a Quæ sequuntur usque ad Hanc sui dicebat, desiderantur in editione Waddingi.

b Matthæi cap. 15, v. 44.

c Matthæi cap. 8, v. 20; et Lucæ 9, v. 38.

d Ms. codex noster: Præcepit fratribus, et mox infra casas pro casulas.

e Quantam hujus rei curam sanctus Institutior habuerit, liquet etiam ex Testamento suo, in quo ait: Caveant sibi fratres, ut ecclesias et habitacula, et omnia alia, quæ pro ipsis construuntur, penitus non recipiant, nisi essent, sicut decet sanctam paupertatem, quam in Regula promissum, semper ibi hospitantes, sicut advenæ et peregrini.

f Matthæi cap. 19, v. 21.

g Quæ sequuntur usque ad finem numeri 92, desunt in editione Waddingi.

h In Suriana editione deest sanctis; in codice nostro Ms. et editione Vaticana non legitur sociari.

i Ms. codex et editio Vaticana habent: Barum. Est porro Barium, Italis Bari, regni Neapolitani civitas archiepiscopalis in Apulia, Bariani agri caput, et S. Nicolai Myrensis episcopi corpore celeberris.

k Waddingus: Accidit semel; ac mox infra omittit: Causa exigente.

l Sanctum Quiricum legendum est cum Ms. nostro ac tribus aliis editionibus sæpe laudatis. Est autem Fanum S. Quirici, incolis San-Quirico, oppidulum Hetruriæ in agro Senensi, inter montem Radicosanum et Senas. Non procul a Radicosano versus prædictum fanum in Tabulis geographicis invenio vicum vel castrum Campiglia, quod forte est Campillum hic in Vita memoratum.

m In Ms. nostro et editionibus Vaticana et Waddingiana non legitur ab.

n Sequentia usque ad illa verba: In festis, num. 99 posita, desiderantur in editione Waddingiana.

o Matthæi cap. 23, v. 40.

p Hic telam narrationis resumit Waddingus: In festis præcipuis, ubi opportunitas aderat, mendicare solitus erat; sed cetera rursus rescidit usque ad initium numeri sequentis.

q Psalmo 77, v. 23.

r Lucæ cap. 24.

s Ms. codex Sathrianum; Surius Sathianum. Vide, quæ de hoc ac Noceræ loco, eodemque Sancti itinere dici in Commentario prævio num. 611 et duobus seqq.

t Id est, viri nobiles, qui ea ætate milites dicebantur.

u Hæc denuo rescidit Waddingus, præmissa cum sequentibus sic connectens: Et quoniam in petendis elemosynis non quæstus agebatur cupidine, sed spiritus libertate, Pater pauperum Deus specialem de ipso curam gerere videbatur; ut, cum nec elemosynam petere poterat, nec necessitatibus supervenientibus, aut hospitibus adventantibus, necessaria aderant, provide et misericorditer Deus omnia ministrabat, et ei beneficientibus aut ministrantibus largissima præmia impendebat. Cujus unum vel alterum exemplum breviter proponam. Tum subdit, quæ hic sequuntur in Vita, quam edo.

x Ad Commentarium prævium num. 605 et sequenti.

y Id est, vesperi.

z Cum Ms. nostro et Surio lege viæ. Editiones Vaticana et Waddingiana habent: Asperiori et longiori itinere.

aa Vox productam non legitur in Ms. nostro, nec in aliis tribus editionibus.

bb In editione Waddingi desunt ista: Cum suo sit loco inferius adnotandum. Annotatur autem infra in hac Vita cap. 9.

cc De Moyse vide Exodi cap. 17; de Eliseo lib. iv Regum, cap. 4.

CAPUT VIII.

De pietatis adfectu, et quomodo ratione carentia adfeci videbantur ad ipsum.

Pietas vera, quæ secundum Apostolum ad omnia valet a, adeo cor Francisci repleverat ac penetraverat *, ut totum videretur Virum Dei in suum dominium vendicasse. Hæc est, quæ ipsum per devotionem sursum agebat in Deum, per compassionem transformabat in Christum, per condensationem inclinabat ad proximum, et per universalem conciliationem ad singula refigurabat ad innocentiam statum. Cumque per hanc pie moveretur ad omnia, specialiter tamen animas, Christi Jesu sanguine pretioso redemptas, cum cerneret inquinari aliqua sorde peccati, tanta miserationis teneritudine deplorabat, ut eas, tanquam mater, in Christo quotidie parturiret. Et hæc penes ipsum causa præcipua venerandi verbi Dei ministros, quod semen fratri suo defuncto, Christo * videlicet, pro peccatoribus crucifixo, per ipsorum conversionem et pia sollicitudine suscitant, et sollicita pietate gubernent b. Istiusmodi miserationis officium Patri misericordiarum, omni sacrificio, firmabat, acceptius; maxime si studio fuerit perfectæ caritatis impensum:

AUCTORE
S. BONAVENTURA.

E

F

Vir piissimus
plangit ani-
marum ja-
cturas, ac ma-
gni facit con-
cionatores,

a
* Ms add. vi-
scera

* apud Wadd.
deest Christo

b

AUCTORE
S. BONAVEN-
TERA.

qui non tam
verbo, quam
exemplo, eas
Christo lu-
crantur.

* Ms. provo-
caret

C

hinc bonis bo-
na, malis ma-
la precatur.
Deusque illum

* Vatic. Et

B

* in Vatic.
deest et

pro offensam
dantibus
orantem sola
tur.
* ibid. et Sur.
scandala

Sanctus de-
tractores odit,
et vult severe
castigari:

* l. quas

C

* al. repereris

in afflictis et
egenis Chri-
stum contem-
plans, punit
verbum durius
pauperi di-
ctum,
* al. compas-
sionis

d

impensum; ut ad id laboretr magis exemplo, quam verbo, magis lacrymosa prece, quam loquaci sermone.

105 Plangendum proinde dicebat prædicatorem, tanquam vera pietate privatum, sive qui in prædicatione non animarum quærit salutem, sed propriam laudem; sive qui pravitate destruit vitæ, quod ædificat veritate doctrinæ. Præferendum huic dicebat fratrem simplicem et elinguem, qui bono exemplo alios provocat * ad bonum. Illud quoque verbum: « Donec sterilis peperit plurimos e, » taliter exponebat: Sterilis, inquit, est frater pauperculus, qui generandi in Ecclesia filios non habet officium. Hic pariet in iudicio plurimos; quia, quos nunc privatis orationibus convertit ad Christum, suæ gloriæ tunc Iudex adscribet. Quæ multos habet filios, infirmabitur; quia prædicator vanus et loquax, qui multis nunc quasi sua virtute genitis gaudet, cognoscet tunc, se nil proprii habere in eis.

104 Cum igitur animarum salutem viscerosa pietate appeteret, et fervida æmulatione zelaret, suavissimis se dicebat repleti odoribus, et quasi unguento pretioso liniri, cum sanctorum fratrum, per orbem distantium, odorifera fama multos audiret ad viam veritatis induci. Ex * talium auditu exultabat in spiritu, benedictionibus omni acceptione dignissimis fratres illos accumulans, qui verbo vel opere ad Christi amorem inducerent peccatores. Sic etiam, qui Religionem sacram iniquis violarent operibus, maledictionis ejus gravissimam incurrerent sententiam. A te, Domine, inquit, sanctissime, et * a tota cælesti curia, et a me parvulo tuo sint maledicti, qui suo malo exemplo confundunt et destruunt, quod per sanctos fratres Ordinis hujus ædificasti, et ædificare non cessas.

103 Tanta frequenter afficiebatur mœstitia super scandalo * pusillorum, ut deficere se putaret, nisi divinæ fuisset clementiæ consolatione suffultus. Cum autem semel malis turbatus exemplis, anxio spiritu misericordem Patrem precaretur pro filiis, responsum hujusmodi reportavit a Domino: Cur tu, pauper homuncio, conturbaris? An ego te super Religionem meam sic pastorem institui, ut me principalem nescias esse patronum? Hominem simplicem ad hoc te constitui, ut, quæ in te fecero, non humanæ industriæ, sed supernæ gratiæ adscribantur. Ego vocavi, servabo, et pascam, et aliis excidentibus alios subrogabo: ita ut, si nati non fuerint, faciam illos nasci. Et quantiscumque fuerit impulsibus pauperula hæc concussa Religio, salva semper meo munere permanebit.

106 Detractionis quoque vitium, inimicum fonti pietatis et gratiæ, tanquam serpentinum abhorrebat morsum, et atrocissimam pestem, et piissimo Deo abominabile fore firmabat, pro eo, quod detractor animarum sanguine pascitur, quos * gladio linguæ necat. Audiens semel, fratrem quandam denigrare famam alterius, conversus ad vicarium suum dixit: Surge, surge, discute diligenter, et, si accusatum fratrem innocentem reperis *, accusantem dura correctione cunctis redde notabilem. Nonnunquam vero eum, qui fratrem suum famæ gloria spoliaret, judicabat habitu spoliandum; nec ad Dominum oculos posse levare, nisi prius, quod abstulerat, reddere pro posse curaret. Tanto major est (aiebat) detractorum impietas, quam latronum, quanto lex Christi, quæ in observantia pietatis impletur, magis animarum, quam corporum, nos astringit optare salutem.

107 Afflictis quoque qualicumque corporali molestia mira passionis * teneritudine condescendens, si quid penuriæ, si quid defectus in aliquo cernebat, pii cordis dulcedine regerebat in Christum. Sane clementiam habebat ingentem, quam super-infusa Christi pietas duplicabat. Itaque liquescebat animus ejus ad pauperes et infirmos; et quibus non poterat manum, exhibebat affectum d. Contigit semel, ut pauperi cuidam elemosynam importune petenti unus e fratribus durius responde-

ret; quod audiens pauperum pius Amator, fratri præcepit, ut ad illius pauperis pedes se nudatum e prosterneret, proclamaret culpabilem, orationis suffragium postularet et veniam. Quod cum ille fecisset humiliter, dulciter Pater adjecit: Dum pauperem vides, o frater, speculum tibi proponitur Domini, et pauperis Matris ejus. In infirmis similiter infirmitates, quas assumpsit, considera.

108 Cumque in pauperibus cunctis, et ipse Christianissimus pauper, effigiem Christi prospiceret, si qua etiam necessaria vitæ sibi collata fuissent, eis occurrentibus non solum liberaliter conferebat, verum etiam, ac si illorum propria essent, judicabat esse reddenda /. Accidit semel, ut eidem redeunti de Senis pauper quidam occurreret, cum occasione infirmitatis super habitum pallioli quodam esset amictus. Cujus miseria oculo clementi conspecta, Oportet, inquit ad socium, ut reddamus mantellum pauperulo isti, nam ipsius est: mutuo enim ipsum accepimus, donec pauperiore invenire contingeret. Socius autem, pii Patris necessitatem considerans, pertinaciter obsistebat, ne provideret alii, se neglecto. At ille: Pro furto, ait, mihi reputo a magno Eleemosynario imputandum, si hoc, quod fero, non dederò magis egeret. Propterea de omnibus, quæ sibi dabantur ad necessitatem corporis relevandum, solitus erata dantibus licentiam petere, ut licite posset, si magis egenus occurreret, erogare. Nulli prorsus rei parcebat, nec mantellis, nec tunicis, nec libris, nec etiam paramentis altaris, quin omnia hæc, dum posset, ut pietatis implet officium, indigentibus largiretur. Pluries, cum oneratis obviaret in via pauperibus, imbecilles humeros illorum oneribus supponebat

109 Consideratione quoque primæ originis omnium abundantiori pietate repletus, creaturas, quantumlibet parvas, Fratris vel Sororis appellabat nominibus; pro eo, quod sciebat, eas unum secum habere principium. Illas tamen viscerosius complexabatur et dulcius, quæ Christi mansuetudinem piam similitudine naturali prætendunt, et Scripturæ significatione figurant. Redemit frequenter agnos, qui ducebantur ad mortem g, illius memor Agni mitissimi, qui ad occisionem duci voluit pro peccatoribus redimendis. Hospitato quodam vice Servo Dei apud monasterium sancti Verecundi h, de episcopatu Eugubii, ovicula quædam agniculum peperit illa nocte. Aderat sus ferocissima, quæ vitæ innocentis non parcens, rapaci eum morsu necavit. Hoc audito, pius Pater mira compassione commotus, et Agni sine macula recordatus, lamentabatur pro morte agniculi, coram omnibus dicens: Heu me, frater agnicule, animal innocens, Christum hominibus representans! maledicta sit impia, quæ te interfecit, nullusque de ea comedat homo, vel bestia.

110 Mirabile dictu *. Statim infirmari cœpit porca malefica, et tribus diebus corpoream pœnam exsolvens, ultricem tandem pertulit necem. Projecta autem in vallem * monasterii, ibique longo tempore jacens, in modum tabulæ desiccata, nulli fuit esca famelico. Advertat igitur humana impietas, quali pœna sit ferienda finaliter, si tam horrenda morte percussa est ferocitas bestialis. Pependat et fidelis devotio, quam in Servo Dei pietas fuerit admirandæ virtutis, et copiosæ dulcedinis, ut ei applauderet suo modo etiam natura brutorum. Iter enim faciens juxta civitatem Senensem, invenit in pascuis magnum ovium gregem. Quas cum benigne (ut erat solitus) salutasset, relicto pastu, cucurrerunt omnes ad eum; levantesque capita sua, erectis in eum luminibus intendebant. Tantum quidem ei fecerunt applausum, ut et pastores mirarentur et fratres, cernentes circa ipsum tam ovium agnos, quam ipsos arietes, sic mirabiliter exultantes.

111 Alio quoque tempore apud Sanctam Mariam de Portiuncula quædam Viro Dei fuit ovis oblata, quam propter innocentiam et simplicitatis amorem, quas

nec sibi, nec
ulli rei parcat,
dum succur-
rat egentibus.

f

Creaturas om-
nes tenere
amabat, ma-
xime agnos:
ob quorum
unum neca-
tum

g

h

F
porca maledi-
cit: oves sibi
applaudentes
habet.

* Wadd. Mi-
rum!

* al. vallum

Alit ovem in conventu de Portiuncula, mira obsequentem, Ms. et ipsam

A quas ovis natura præterdit, gratanter suscepit. Monebat pius Vir oviculam, ut et laudibus divinis intenderet, et ab omni fratrum offensa caveret. Ovis autem, quasi Viri Dei pietatem adverteret, informationem ipsius sollicite observabat. Nam audiens, fratres in choro cantare, et ipsa * ecclesiam ingrediens, sine alicujus informatione flectebat genua, vocem balatus emittens ante altare Virginis, Matris Agni, ac si eam salutare gestiret. Insuper et cum elevaretur sacratissimum Christi corpus inter Missarum solennia, flexis curvabatur poplitibus, tanquam si reverens pecus de irreverentia indevotos argueret, Christoque devotos ad Sacramenti reverentiam invitaret.

atque Romæ, quam nobili matronæ de Septem-Solis commisit.

i

** apud Wadd.*

deest scilicet

k

** ibid. tardabat*

** al. cornu*

112 Tempore quodam agniculum in Urbe i secum habuerat ob reverentiam illius mitissimi Agni, quem nobili matronæ, dominæ scilicet * Jacobæ de Septem-Solis *k*, in suo recessu conservandum commisit. Agnus vero, quasi in spiritualibus eruditus a Sancto, dominæ ad ecclesiam eunti, stanti et revertenti, societate inseparabili cohærebatur. Si matutinali hora domina tardaret * exsurgere, agnus impellebat eam corniculis *, et balatibus excitabat, gestibus adhortans et nutibus, ut ad ecclesiam properaret. Propter quod agnus, Francisci discipulus, devotionis jam magister effectus, ut mirabilis et amabilis a domina servabatur.

Alibi lepuseulum, alibi cuniculum sibi more blandientes habet;

115 Alio quoque tempore apud Græcium vivus Viro Dei oblatum fuit lepuseculus; qui liber in terra positus, cum posset, quo vellet, effugere, vocante se Patre benigno, in sinum illius propero cursu saltavit. Quem ipse pio cordis affectu circumfrensus, videbatur eidem compati quasi mater; dulcique allocutione communitum, ne se iterum capi permitteret, liberum abire permisit. Cumque pluries in terra positus, ut abscederet, semper in sinum Patris rediret (tanquam si sensu quodam oculo cordis ipsius perciperet pietatem) tandem jussu Patris a fratribus delatus est ad loca solitudinis tutiora. Modo quoque consimili in insula lacus Perusini cuniculus quidam captus, et Viro Dei oblatum, cum ceteros fugeret, manibus ejus et sinui se domestica securitate commisit.

simile quid experitur in avi fluviatili et pisce.

114 Per lacum Reatinum eidem ad eremum de Græcio properanti piscator unam ex devotione fluviale obtulit avem, quam cum libenter susceptam apertis invitaret manibus ad recessum, nec illa vellet abire, erectis in cælum oculis, diu in oratione permansit; et quasi aliunde post longam horam ad se reversus, dulciter iterato mandavit aviculæ, ut Dominum laudatura recederet. Suscepta itaque cum benedictione licentia, gestu corporis quoddam prætendens gaudium, avolavit *l*. In eodem lacu similiter oblatum fuit ei piscis magnus et vivus, quem more solito fraterno nomine vocans, in aquam reposuit juxta navem. Piscis vero coram Viro Dei ludebat in qua, et quasi amore illius allectus, nullatenus recessit a navi, nisi prius ab eodem cum benedictione licentia sibi data.

Inter aves ambulans, eis silentium et cantum imperat:

113 Alio quoque tempore ambulans cum quodam fratre per paludes Venetiarum, invenit maximam avium multitudinem, residentium et cantantium in virgultis. Quibus visis, dixit ad socium: Sorores aves laudant Creatorem suum: nos itaque in medium ipsarum euntes, laudes et horas canonicas Domino decantemus. Cumque in medium ipsarum intrasset, non sunt aves motæ de loco. Et quia propter garrum ipsarum in dicendis horis se mutuo audire non poterant, conversus Vir sanctus dixit ad aves: Sorores aves, a cantu cessate, donec laudes Deo debitas persolvamus. At illæ continuo tacuerunt, tamdiu in silentio persistentes, quamdiu dictis horis spatiosæ, et laudibus persolutis, a Sancto Dei cantandi licentiam receperunt. Dante autem eis Viro Dei licentiam, statim more solito cantum suum resumpserunt *m*.

ciadam sibi obsequentem ac familiariter experitur,

116 Apud sanctam Mariam de Portiuncula, juxta cellam Viri Dei, super ficum cicada residens et decantans, cum Servum Domini (qui etiam in parvis rebus magnificentiam Creatoris admirari

didicerat) ad divinas laudes cantu suo frequentius excitaret, ab eodem quadam die vocata, velut edocta calitus, super manum volavit ipsius. Cui cum dixisset: Canta, soror mea cicada, et Dominum Creatorem tuo júbilo lauda; sine mora obediens canere cœpit; nec destitit, donec jussu Patris ad locum proprium revolavit. Mansit autem per octo dies ibidem, quolibet die veniendo, cantando, et recedendo ejus jussa perficiens. Tandem Vir Dei ait ad socios: Demus jam sorori nostræ cicadæ licentiam; satis enim nos suo cantu lætificans ad laudes Dei octo dierum spatio excitavit. Et statim ab eo licentiata recessit, nec ultra ibidem apparuit; ac si mandatum ipsius non auderet aliquatenus præterire *n*.

AUCTORE S. BONAVENTURA.

117 Eidem Senis infirmo phasianus quidam, de novo captus, a nobili quodam transmissus est vivus; qui continuo, ut Virum sanctum audivit et vidit, tanta ei amicitia cohæsit, ut nullo modo pateretur ab ipso sejungi. Nam pluribus vicibus extra locellum fratrum in vinea positus, ut abiret, si vellet, rapido semper cursu redibat ad Patrem, tanquam si ab eodem omni fuisset tempore educatus. Deinde cuidam collatus viro, qui ex devotione Servum Dei visitare solebat, velut sibi molestum foret a pii Patris absentari conspectu, escam recusavit omnino. Reportatus tandem ad Famulum Dei, statim ut conspexit eundem, quibusdam hilaritatis præsentis gestibus, avide manducavit.

et alibi phasianum mirabiliter additum.

n

118 Cum ad eremum pervenisset Alvernæ propter Quadragesimam celebrandam in honorem archangeli Michaelis *o*, diversi generis aves circa ipsius cellulam volitantes concentu sonoro et lætitiæ gestibus, quasi de ejus adventu gaudentes, Patrem pium invitare ac allicere videbantur ad moram. Quo viso, dixit ad socium: Cerno, frater, voluntatis esse divinæ, quod hic aliquamdiu commoremur; tantum sorores aviculæ de nostra videntur præsentia consolari.

In eremo Alvernæ ab avibus lotanter excipitur,

o

119 Cum igitur contraheret ibi moram, falco ibidem nidificans magno se illi amicitia fœdere copulavit. Nam semper horam nocturno tempore, in qua Vir sanctus ad divina officia surgere solitus erat, cantu suo præveniebat et sono; quod Famulo Dei gratissimum erat, eo quod tanta sollicitudo, quam circa eum gerebat, omnem ab ipso torporem desidie excuteret. Cum vero Servus Christi infirmitate plus solito gravaretur, parcebat falco, nec tam tempestivas indicebat * vigilas; siquidem velut instructus a Deo, circa diluculum suæ vocis campanam levi tactu pulsabat. Divinum certe videtur fuisse præsagium, tam in exultatione multimodi generis avium, quam in cantu falconis; cum Dei Laudator et Cultor, pennis contemplationis subvectus, tunc foret illic apparitione Seraphica sublimandus *p*.

miraque falconis obsequio utitur.

p

120 Moram eo faciente tempore quodam in eremitorio Græcii, loci illius indigenæ malis multiplicibus vexabantur. Nam et luporum rapacium multitudo non solum bruta, sed et homines consumebat, et grando annua tempestate blada *q* et vineas devastabat. Dum igitur sic afflictis Præco sacri Evangelii predicaret, dixit ad eos: Ad honorem et laudem Dei omnipotentis fidejubeo vobis, quod pestilentia hæc omnis abscedet, et respiciens vos Dominus, multiplicabit in temporalibus bonis, si mihi credentes misereamini vestri, ut, vera * confessione præmissa, dignos faciatis pœnitentiæ fructus. Iterum hoc annuncio vobis, quod, si beneficiis ingrati ad vomitum conversi fueritis, innovabitur plaga, duplicabitur pœna, et major * in vos ira deserviet.

** Wadd. indicabat*

q

F

p

Pœnitentiæ acturis spondet et præstat

q

** Sur. vestra*

** Vatio. et Wadd. majori*

immunitatem a luporum ferocia et grandine.

** Ms. itaque*

** Ms. servavit*

tra

AUCTORE
S. BONAVENTURA.

tra pietatis legem in homines ad pietatem conversos attentaverunt amplius deservire, quamdiu juxta conductum contra piissimas Dei leges impie non egerunt. Pie igitur sentiendum est de pietate Viri beati, quæ tam miræ dulcedinis et virtutis fuit, ut domaret ferocia, domesticaret silvestria, mansueta doceret, et brutorum naturam, homini jam lapsò rebellem, ad sui obedientiam inclinaret. Vere hæc est, quæ cunctas sibi creaturas confederans, valet ad omnia, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, et futuræ r.

ANNOTATA.

- a *Epist. 1 ad Timotheum cap. 4, v 8.*
 b *Sequentia usque ad initium numeri 107 rescidit Waddingus.*
 c *Libro 1 Regum cap. 2, v 3.*
 d *Sequentia usque ad finem hujus numeri non sunt apud Waddingum.*
 e *Retentis tamen haud dubie femoralibus.*
 f *Sequentia usque ad verba Propterea de omnibus, omnia sunt in editione Waddingi.*
 g *Exempla habes in Vita prima num. 77 et duobus seqq.*
 h *Augustinus Lubinus in brevi Notitia abbatiarum Italiæ pag. 124 et sequenti, vocat hanc abbatiam titulo S. Verecundi de Spiritis, Ordinis S. Benedicti, notatque aliter etiam appellari S. Verecundi de Spissis et de Spicis, ac citam esse septem circiter mill. pass. ab Eugubio, et in colle, dicto VALL'INGEGNO.*
 i *Id est, Romæ.*
 k *Waddingus in Annalibus ad annum 1226, num. 28 fatetur, sese in hujus illustris femine, apud scriptores Franciscanos celebris, familiam frustra inquisivisse. Hæc eadem matrona creditur S. Francisco moribundo, ejusdemque funeri adfuisse. Lege Commentarium prævium § 27.*
 l *In editione Vaticana vitiose: Advolavit. Waddingus hoc de ave fluviatili omittens, ad sequens prodigium sic perrexit: In lacu Reatino ex devotione fuit etiam oblatas etc.*
 m *Andreas Danulus hujus prodigii etiam meminit in Chronico, ac contigisse scribit, quando B. Franciscus, de ultra mare rediens, in paludibus Venetorum deambulabat; ut dixi in Commentario prævio num. 589.*
 n *Sequentia omnia usque ad finem numeri 117 desiderantur in editione Waddingi.*
 o *Hoc quadragesimale jejunium a S. Francisco quotannis observari soluisse, docet idem sanctus biographus infra num. 189.*
 p *Dum scilicet sacra Christi stigmata accepit; uti cap. 15 latius exponetur. Contigerunt ergo ista anno 1224.*
 q *Id est, segetes.*
 r *Epist. 1 ad Timotheum cap. 4, v 8: Pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, et futuræ.*

CAPUT IX.

De fervore caritatis ejus, et desiderio martyrii.

Caritatem ferventem, qua Sponsi amicus Franciscus ardebat, quis enarrare sufficiat? Totus namque, quasi quidam carbo ignitus, divini amoris flamma videbatur absorptus. Subito enim ad auditum amoris Domini excitabatur, afficiebatur, inflammabatur; quasi plectro vocis extrinsecæ chorda cordis interior tangeretur a. Talem pro eleemosynis censum offerre, nobilem prodigalitem dicebat, et eos, qui minus ipsum, quam denarios reputarent, esse stultissimos, pro eo, quod solius divini amoris impretabile pretium ad regnum cælorum sufficit comparandum, et ejus, qui nos multum amavit, multum sit amor amandus.

125 Ut autem ex omnibus excitaretur ad amorem divinum, exsultabat in cunctis operibus ma-

num Domini, et per jucunditatis specula * in vivificam consurgebat rationem et causam. Contuebatur in pulchris Pulcherrimum, et per impressa rebus vestigia prosequabatur ubique Dilectum, de omnibus sibi scalam faciens, per quam conscenderet ad apprehendendum eum, qui est desiderabilis totus. Inaudita namque devotionis affectu fontalem illam bonitatem in creaturis singulis, tanquam in rivulis, degustabat, et quasi cælestem concentum perciperet. in consonantia virtutum et actuum, eis datorum a Deo, ipsas ad laudem Domini more Prophetæ David dulciter hortabatur b.

124 Christus Jesus crucifixus intra suæ mentis ubera, ut myrrhæ fasciculum jugiter morabatur c, in quem optabat per excessivi amoris incendium totaliter transformari. Prærogativa quoque peculiaris devotionis ad ipsum ab Epiphaniæ festo, usque ad continuos quadraginta dies, eo scilicet tempore, quo Christus latuit in deserto, ad solitudinis loca declinans, cellaque reclusus, quanta poterat artitudine cibi et potus, jejuniis et orationibus et laudibus Dei sine intermissione vacabat d. Tam fervido quidem in Christum ferebatur affectu, sed et Dilectus * illi tam familiarem rependebat amorem, ut videretur ipsi Famulo Dei, quasi jugem præ oculis ipsius Salvatoris sentire præsentiam, sicut aliquando sociis familiariter revelavit.

125 Flagrabat erga Sacramentum Dominici Corporis fervore omnium medullarum, stupore admirans permaximo illam carissimam dignationem et dignantissimam * caritatem. Sæpe communicabat, et tam devote, ut alios devotos efficeret, dum ad immaculati Agni degustationem suavam, quasi spiritu ebrius, in mentis ut plurimum rapiebatur excessum. Matrem Domini nostri Jesu Christi e indicibili complectebatur amore, eo quod Dominum Majestatis fratrem nobis effecerit, et per eam simus misericordiam consequuti. In ipsa post Christum præcipue fidens, eam sui ac suorum advocatam constituit, et ad honorem ipsius a festo Apostolorum Petri et Pauli usque ad festum Assumptionis devotissime jejunabat f.

126 Angelicis spiritibus, ardentibus igne mirifico ad exceedendum in Deum, et electorum animas inflammandas, inseparabilis erat amoris vinculo copulatus, et ob devotionem ipsorum ab Assumptione Virginis gloriosæ quadraginta diebus jejunans, orationi jugiter insistebat g. Beato autem Michaeli archangelo, eo quod animarum representandarum haberet officium, speciali erat amore devotior propter fervidum, quem habebat zelum ad salutem omnium salvandorum. Ex recordatione Sanctorum omnium, tanquam lapidum ignitorum, in Deificum recalescebat incendium; Apostolos omnes, et præcipue Petrum et Paulum, propter fervidam caritatem, quam habuerunt ad Christum, summa devotione complexans, ob quorum reverentiam et amorem quadragesimæ specialis jejunium Domino dedicabat h.

127 Non habebat aliud Christi Pauper, nisi duo minuta, corpus scilicet * et animam, quod * posset liberali caritate largiri. Sed hæc per amorem Christi sic offerebat continue, ut quasi omni tempore per rigorem jejunii corpus, et per ardorem desiderii spiritum immolaret, exterius in atrio sacrificans holocaustum, et in templo interioris cremans thymiama. Sic autem eum caritatis excessiva devotio sursum in divina ferebat, ut ejusdem affectuosa * benignitas ad naturæ consortes et gratiæ dilataret. Quem enim creaturis ceteris germanum pietas cordis effecerat, mirum non est, si Creatoris insignitis imagine, et sanguine redemptis Auctoris, germaniorem Christi caritas faciebat.

128 Non se Christi reputabat amicum, nisi animas foveret, quas ille redemit. Saluti animarum nihil præferendum esse, dicebat, eo maxime probans, quod Unigenitus Dei pro animabus dignatus fuerit in cruce pendere. Hinc sibi in oratione luctamen, in predicatione discursus, et in exemplis dandis excessus i. Unde, quoties austeritas nimia reprehenderetur

D
Deum in omnibus creatis speculatur et laudat.
* Ms. spectacula

b
Amor ejus in Christum crucifixum,

d
* Wadd. Ille-cus

E
in Sacramentum Eucharistiæ, in Virginem Matrem,
* Wadd. dignissimam

e

f
in angelos, in Sanctos omnes, maxime Apostolos, et varia illius jejunia.

g

F

h
Animam suam per amorem, corpus per jejunium Christo continue offert,
* in Ms. deest scilicet
* ibid. quæ
* Wadd. effectuosissima

i
ejus Sanguine redemptas animas indolesse quoque curat.

i

Divino amore totus accensus

a